

a feltáráson dolgozó régészek és restaurátorok szoros szakmai együttműködésével történt. A kocsisír leletei, jelentőségüknél fogva, a Magyar Nemzeti Múzeum császárkori kocsigyűjteményét gazdagítják, a többi lelet a helyileg illetékes Balassa Bálint Múzeumba került.

Összefoglalóan elmondható, hogy a Sárísáp, Quadriburg III., több periódusú lelőhelyen 2012-ben zajlott ásatások egy földvár közelében, azzal egy időben fennálló bronzkori település, valamint egy 2–4. században folyamatosan használt császárkori temető jelenségeit és leleteit hozták napvilágra. A feltárás kiemelkedő jelentőségű leletének a kocsisírt tartjuk, amely régészeti ásatás során, bolygatatlanul került elő, így sok új megfigyeléssel gazdagította a császárkori kocsis temetkezésről rendelkezésünkre álló ismereteket. Ugyancsak jelentős eredményeket hozott a mauzóleum ismételt feltárása, különösen az épület történetére, alkalmazott építési technikáira vonatkozóan. Szembetűnő, hogy mindkét temetkezés a helyi, provinciális elithez kötődik. Természetesen ma még nem dönthető el, hogy volt-e bármiféle kapcsolat a kocsis eltemető őslakos arisztokrata család, és az évszázadokkal később, a mauzóleumot építtetők és abba temetkezők között. Az időben egymástól távolálló temetkezések nem feltétlenül egy családhoz, hanem inkább egy közeli, a 2. században már létező és a 4. században is lakott villagazdasághoz kötődtek, amelynek (cserélődő?) tulajdonosai több generáción keresztül ugyanabba a temetőbe temetkeztek. Ennek okát a dombtető természetföldrajzi adottságai, közülük is elsősorban a környezetétől elkülönülő, csodás körpanorámával rendelkező magaslata magyarázzák, amely kiválóan alkalmassá tette reprezentációs célú temetkezésekre.

A lelőhely jelentősége, a provinciális elithez tartozó, különböző korú temetkezések egymáshoz közeli jelenléte és az ezek által felvetett komplex problémák egyedülálló lehetőséget nyújtanak egy több intézményt összefogó, hosszú távú kutatási program számára. E program célja lehet az eltemetett kocsishoz tartozó halott sírjának azonosítása, a kocsisír és a mauzóleum által feltételezett, gazdag és előkelő családok lakóhelyének felkutatása és feltárása. A dombtető K-i részének szondázása a mauzóleum körül újabb késő római sírokat eredményezhet. Különösen fontos eredmények várhatók a temetőt körülvevő mikrorégió terepbejárásokra épülő szisztematikus kutatásától, amelyek további adatokat szolgáltatnak a vidék császárkori településhálózatáról.

Munkatársak: Bertók Gábor (PPKE BTK RT; BMMI), Gáti Csilla (BMMI), Buránszky Nóra (MNM NÖK), Langó Péter (MTA Régészeti Intézet) és Vágner Zsolt régészek. Lóki Róbert régésztechnikus. Bakonyi Eszter, Nagy Melinda (MNM), Bérczi Miklós (BBM), Czifrák László (Magyar Képzőművészeti Egyetem), Franta Dezső és Herceg Zsuzsa restaurátorok. Továbbá Solt Péter geológus (Magyar Földtani Intézet), Borosházi Tamás építész, Kiss Attila geodéta. A feltáráson a PPKE BTK Régészeti Tanszékének (Takáts Bendegúz, Nyilas Eszter, Kovács Viktória, Bojtár Erzsébet, Sellyei Bernadett, Nagy Anna, Horváth Eszter, Montskó Georgina, Balogh-Bodor Tekla, Jablonkai Dávid, Budai Dániel, Milbich Tamás, Pátkay Dávid, Léhner Zita, Kocsis Anita, Kölze Bettina); a Szegedi Tudományegyetem Régészeti Tanszékének (Gulyás Edina, Hirling Bea) és a Pécsi Tudományegyetem Régészeti Tanszékének (Nyíró Ádám Artúr, Szénágy Csaba) hallgatói vettek részt.

MAJOR BALÁZS – MRÁV ZSOLT – MERCZI MÓNIKA

206. Segesd határa (Somogy megye) Ró, Á

A Somogy Megyei Múzeumok Igazgatósága (a Kaposvári Rippl-Rónai Múzeum jogelődje) dolgozói 2012 június–júliusában és novemberében végezték a 68-as sz. főút átépítéséhez készített előzetes régészeti dokumentációhoz kapcsolódó terepbejárásokat. Az érintett területről 23 lelőhely volt ismert, ezek területét próbáltuk pontosítani, valamint a korábban bejáratlan területeken újabbakat keresni. A nyári hónapokban a közepesen magas és magas kukoricában, napraforgóban, illetve a szántott területeken, novemberben a korábban gabonával fedett és mostanra felszántott, illetve cukorrépával vagy még nem túl magas répével fedett területeken tudtunk terepbejárást végezni.

Több lelőhely területét sikerült pontosítanunk vagy módosítanunk, így Segesd határában a *Felső városi földek (KÖH 68983)* Árpád-kori telep, valamint a *Segesdi-Rinya mellék (KÖH 68985)* római kori telep esetében is.

Munkatársak: Németh Péter Gergely, Nyári Zsolt, Cserép Tamás.

MOLNÁR ISTVÁN

207. Seregélyes határa (Fejér megye) LT, A, Á, I

A Fejér Megyei Múzeumok Igazgatósága a 62-es út Seregélyest elkerülő szakaszának építése kapcsán a település határában az alábbi megelőző feltárásokat végezte.

Mészáros-tanya (KÖH 22310): 2012. szeptember 3. és október 15. között, összesen 9730 m² területet tártunk fel, és 65 jelenség került elő. Az ásatásvezető régész Hable Tibor volt.

A lelőhely egy kis dombon terül el, melyet É-ről a Dinyenyés–Kajtori-csatorna határol. A feltárás során 60 ismeretlen korú és 5 vaskori, LT C periódusba keltezhető jelenséget tártunk fel, nagyon kis mennyiségű leletanyaggal. A feltárást a csatorna másik partján, az Aba, Rác-völgyi-dűlő lelőhelyen (KÖH 37480) folytattuk.

Munkatársak: Savanyú Bálint és Pozsgai Helga régészek, Major Tibor, Kovács Dömötör és Varjaskéri Máté Balázs régésztechnikusok.

SAVANYÚ BÁLINT – POZSGAI HELGA

Réti-földek (KÖH 37486): A településtől D-re, a Sárosd-Seregélyesi vízfolyás jobb partján található lelőhelyen, 2012. október és december között, 42 471 m²-en végeztünk megelőző feltárást. A lelőhelyet a Sárosdra vezető 6228 j. út vágja ketté; az úttól K-re eső részt I. felszínnek, a Ny-ra esőt II. felszínnek neveztük el. Az I. felszínen La Tène kori és Árpád-kori telepmaradvány, valamint avar kori temetőrészlet került elő, míg a II. felszínen az Árpád-kori telep folytatódott.

Az I. felszínen a La Tène időszakra legalább 13 objektum (árkok, gödrök, földbemélyített épületek maradványai) keltezhető.

A 139 sírt számláló avar kori temetőrészlet feltárásával kirajzolódott a temető K-i, Ny-i és D-i széle, míg az É-i széle a feltáratlan területen húzódó dombháton feltételezhető. A – főleg ÉNy–DK tájolású – sírokat kevés kivételtől eltekintve megbolygatták, 28 sírakra pedig teljesen üres volt. Egy esetben került elő kettőstemetkezés (97. sír). Igen nagyszámú sírba mellékeltek – általában a lábfej környékére – korongolatlan vagy korongolt kerámiát (sárga kerámia, kézi korongon